

Saksnummer: Møtedato: Utvalg:

Notat til kontrollutvalget

Oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 7/2026 -forvaltningsrevisjon om helhetlig planarbeid

Status er:

- Punkt 2 a: fulgt opp gjennom planforslaget; eksplisitt bærekraftsforankring er ny i denne rulleringen
- Punkt 2 b: delvis fulgt opp; fast kobling til økonomiplan og rapportering gjenstår
- Punkt 2 c: i stor grad fulgt opp i praksis; formalisering og tydeligere dokumentasjon gjenstår

1. Bakgrunn

Kommunestyret behandlet i sak 7/2026 forvaltningsrevisjonsrapporten «Helhetlig planlegging i Vefsn kommune». Kommunestyret ba kommunedirektøren sørge for at kommunen:

- 2 a. tydeliggjør i kommuneplanens samfunnsdel hvordan bærekraftsmålene ivaretas
- 2 b. etablerer en systematikk som sikrer koblingen mellom planmål, prioriterte tiltak og økonomiske rammer
- 2 c. styrker det tidlige utredningsarbeidet i plansaker for å sikre et bedre beslutningsgrunnlag før høring

Kommunedirektøren ble samtidig bedt om å gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding om oppfølgingen.

2. Tydeliggjøring av bærekraftsmålene

Anbefalingen er fulgt opp i forslaget til kommuneplanens samfunnsdel 2026-2038. Endelig oppfølging forutsetter at dette innholdet videreføres ved kommunestyrets behandling av planen.

Bærekraft har også vært et premiss i tidligere planverk, men den uttrykkelige forankringen i FNs bærekraftsmål og delmål er ny i denne rulleringen av samfunnsdelen. Relevante bærekraftsmål og delmål er nå synliggjort og knyttet direkte til planens hovedmål og fokusområder.

Bærekraftsperspektivet er konkretisert gjennom hovedmål om næringsutvikling, rekruttering av unge og gode tjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Det er videre innarbeidet i fokusområdene folkehelse, kommunen som organisasjon, byutvikling, klima og miljø og beredskap. Planen inneholder også mål og strategier knyttet til blant annet sosial inkludering, naturmangfold, klimatilpasning, transport og ressursbruk. De arealpolitiske retningslinjene følger opp dette gjennom føringer for blant annet folkehelse, klima, naturmangfold, barn og unge, landbruk, reindrift og medvirkning.

Sammenlignet med tidligere samfunnsdel er bærekraftsmålene dermed synliggjort tydeligere og integrert mer direkte i planens mål- og strategistruktur. Den videre oppfølgingen må skje gjennom økonomiplan, virksomhetsplanlegging, sektor- og temaplaner samt rapportering på måloppnåelse.

3. Koblingen mellom planmål, tiltak og økonomiske rammer

Anbefalingen er delvis fulgt opp. Forslaget til ny samfunnsdel gir et bedre strategisk grunnlag for å koble planmål til prioriterte tiltak og økonomiske rammer. Den etterspurte systematikken er imidlertid ikke fullt etablert før koblingen er innarbeidet i kommunens faste maler og rutiner for økonomiplan, budsjett og rapportering.

Forslaget til ny samfunnsdel beskriver kommuneøkonomien som en av kommunens tre hovedutfordringer. Planen synliggjør behovet for omstilling, prioritering og omdisponering av ressurser som følge av blant annet demografiske endringer, økte omsorgsbehov og høy gjeldsbelastning. Det framgår også at økonomiplanen skal være det sentrale verktøyet for oppfølging av samfunnsdelen.

Dette gir et bedre strategisk utgangspunkt, men etablerer ikke alene den systematikken kommunestyrets vedtak etterspør. Kommuneloven § 14-4 krever at økonomiplanen viser hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp.

For å sikre varig oppfølging vil kommunen videreutvikle og innarbeide en fast struktur i økonomiplan- og rapporteringsarbeidet. Strukturen skal så langt som mulig vise hvilket mål eller hvilken strategi i samfunnsdelen det enkelte tiltaket følger opp, ansvarlig tjenesteområde eller enhet, tidspunkt for gjennomføring, økonomiske konsekvenser og finansiering samt forventet resultat eller indikator for måloppnåelse. Status og eventuelle avvik skal inngå i den ordinære rapporteringen. Dette skal innarbeides i kommunens maler og rutiner for økonomiplan, budsjett og rapportering.

4. Styrking av det tidlige utredningsarbeidet i plansaker

Anbefalingen er i stor grad fulgt opp i den praktiske gjennomføringen av planarbeidet. Kommunen gjennomfører allerede tidlig kartlegging av relevante lovkrav, nasjonale og regionale føringer og berørte interesser. Behovet for kunnskapsgrunnlag og utredninger

avklares som del av planprosessen, og det gjennomføres dialog med sektormyndigheter og andre berørte aktører. Kunnskapsgrunnlaget dokumenteres normalt i plansaken eller følger som vedlegg til denne.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel har gitt et styrket kunnskapsgrunnlag og viktige erfaringer for framtidige planprosesser. I arbeidet er det blant annet benyttet arealregnskap, konsekvensutredninger, risiko- og sårbarhetsanalyser og vurderinger av naturmangfold, klima, landbruk, reindrift og samfunnssikkerhet. Det er også gjennomført dialog og konsultasjoner med sektormyndigheter og berørte interesser. Planforslaget er vurdert og justert på bakgrunn av høringsuttalelser og innsigelser.

Forvaltningsrevisjonen viste samtidig at enkelte vurderinger og avklaringer burde vært bedre dokumentert før første høring. Kommunen vil derfor bygge videre på dagens praksis og tydeliggjøre denne i relevante rutiner og maler. Det skal særlig legges vekt på at nødvendige utredninger og avklaringer foretas så tidlig som mulig, at uavklarte spørsmål synliggjøres, og at det før offentlig høring foretas en samlet vurdering av om planforslaget og det tilhørende kunnskapsgrunnlaget gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

Kommunen vil også styrke dokumentasjonen i saksframleggene ved tydeligere å redegjøre for hvilke undersøkelser, utredninger, avklaringer og medvirkningsprosesser som er gjennomført. Der kunnskapsgrunnlaget følger som vedlegg til plansaken, skal sammenhengen mellom vedleggene og vurderingene i saksframlegget framgå tydeligere.

5. Samlet vurdering

Kommunedirektøren vurderer at kommunestyrets vedtak er fulgt opp på følgende måte:

Punkt 2 a er fulgt opp i forslaget til kommuneplanens samfunnsdel 2026–2038. Bærekraft har også vært et premiss i tidligere planverk, men den uttrykkelige koblingen mellom FNs bærekraftsmål og planens hovedmål, strategier og fokusområder er ny i denne rulleringen. Endelig oppfølging forutsetter at dette innholdet videreføres ved kommunestyrets behandling av planen.

Punkt 2 b er delvis fulgt opp. Forslaget til samfunnsdel gir et bedre strategisk grunnlag for sammenhengen mellom planmål og økonomiske prioriteringer. Det gjenstår å innarbeide en fast og dokumentert struktur som kobler mål, prioriterte tiltak, ansvar, økonomiske rammer og rapportering.

Punkt 2 c er i stor grad fulgt opp i kommunens praktiske planarbeid. Tidlig kartlegging, utredning, involvering av berørte myndigheter og utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag inngår allerede i planprosessene. Det gjenstår å formalisere arbeidsformen i relevante rutiner og maler og å synliggjøre tydeligere i saksframleggene hvilke undersøkelser, utredninger og avklaringer som er gjennomført før offentlig høring.

Planarbeidet har samlet sett gitt en tydeligere sammenheng mellom kommunens utfordringsbilde, mål, strategier og arealbruk. Bærekraft, økonomiske utfordringer og kunnskapsgrunnlag er gitt en mer framtrædende plass i planverket.

Det videre arbeidet vil særlig bestå i å videreutvikle og dokumentere koblingen mellom samfunnsdelens mål, prioriterte tiltak, økonomiplan og rapportering. Kommunen vil også formalisere eksisterende praksis for tidlig utredning og kvalitetssikring og styrke redegjørelsen for kunnskapsgrunnlaget i saksframleggene.

Charles E Francois
kommunalsjef